

Lärohandledning till Ett århundrade av dans

INTRODUKTION

Det här är en lärohandledning för Skapande skola-workshopen Ett århundrade av dans. Detta material är inspiration till hur ni kan arbeta både innan, under och efter att ni gjort workshoparna.

Workshoparna har vuxit fram ur flera års erfarenhet av att undervisa dans för barn och ungdomar. Vi, Hanna och Mattias Lundmark, har sett ett behov hos både elever och personal att dels knyta ihop dåtid med nutid och också ett behov att knyta dans och musik till andra skolämnen. Fysisk aktivitet förbättrar inlärningsförmågan och detta ger i förlängningen bättre studieresultat.

I dessa workshopar förenas musik från skilda epoker med konstformen dans. Kunskaperna om dans och musik ökar möjligheterna att delta i nya kulturella sammanhang. Det är tre workshops och de täcker tillsammans en tidsperiod som sträcker sig från tidigt 1900-tal fram till idag. Då- och nutid länkas samman och eleverna får exempel på hur vi människor alltid präglats av vår samtid.

Vårt mål är att länka danslektionerna med andra ämnen och inspirera till temaarbeten inom historia, svenska, samhällskunskap och musik. På så sätt vidgar eleverna sina perspektiv och börjar tänka i nya banor, vilket går i linje med Lgr 11:

I mötet med olika typer av teater, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och förståelse för omvärlden.

Längst ned i dokumentet finns mer information om dans och musik i läroplanen samt utdrag ur LGR11 som är kopplade till workshoparna.

SKAPARNA AV ETT ÅRHUNDRADE AV DANS

Hanna och Mattias Lundmark är konstnärliga ledare för danskollektivet Kalabalindy. De tillhör världseliten inom afroamerikansk dans från 20-, 30- och 40-talet och är pionjärer inom sin genre. Deras första verk Danskryssat och har spelats över 200 gånger. Sedan 1999 reser de och dansar världen över och deras passion är att sprida dansglädje till barn och unga. De producerar egna dansläger för barn och vuxna samt dans- och musikföreställningar för alla åldrar. Besök gärna www.MandH.se

WORKSHOPARNAS TEMA

Ett århundrade av dans består av tre danslektioner med rötterna i svensk och afroamerikansk folkdans.

Det är tre workshops och de täcker tillsammans en tidsperiod som sträcker sig från tidigt 1900-tal ända fram till idag.

Det är tre inspirerande danslektioner á 60 minuter:

Lektion 1 är 1900- till 1950-tal

Lektion 2 är 1950- till 2000-tal

Till varje dans- och musikstil berättar vi spännande anekdoter och ger utrymme för frågor och reflektion.

Lektion 3 blir det repetition och uppvisning.

Publik (från yngre årskurser) bjuds in och eleverna visar upp vad de lärt sig. Även de två artisterna uppträder, både med egna nummer och ihop med eleverna.

Det ger ytterligare en dimension där alla på plats får uppleva professionell scenkonst och se eleverna med ett nytt fokus, spänning, stämning och en ökad förmåga till inlevelse.

Sista stunden kör vi dansstopp ihop med alla i publiken och det är en riktig vitamininjektion av energi!

Eleverna får både dansa själva och med partner: ibland med vem de vill och ibland styrt av danslärarna.

För att ytterligare skapa förståelse och intresse kring detta projekt så kan ni gärna, i samband med att vi besöker er skola, göra fördjupningar.

Till exempel:

Lektion 1- 1:a världskriget, mäns rösträtt 1909 & kvinnors rösträtt 1919, uppfinningar, Titanic, SOS-signalen inom morse.

Lektion 2- 2:a världskriget, Pippi Långstrump, grammofonskivor & musik, religionsfrihet, Laika i rymden, Berlinmuren, Malcolm X & Martin Luther King, nya lagar (som förbud om barnaga 1979).

INNAN WORKSHOPARNA

Skolan är en viktig länk mellan unga och den professionella scenkonsten. Som en förberedelse så kan det vara bra att prata om vad ni ska vara med om. Man kan låta eleverna själva associera till texter, teman och bilder om dans och musik.

Vilka ska ni träffa? Besök www.mandh.se för att lära känna danslärarna bättre.

Sök på youtube och titta på olika dansstilar.

Sök t ex efter:

Hanna Mattias Lindy hop, Streetdance, Charleston, Breakdance, disco, the twist, stepp.

För att få en mer mångfasetterad bild kan det vara bra att uppleva flera föreställningar. Eleverna ges då bättre förutsättningar att reflektera och diskutera olikheter och likheter.

PRAKTISK INFORMATION

Lektionerna ska äga rum i jympa- eller danssal med musikanläggning/cd-spelare och högtalare. All musik spelas via en ipad eller dator med audio-ingång. Meddela om ni vill att vi tar med en egen ljudanläggning.

Vi ser helst att alla 3 tillfällena äger rum inom en månad och vi anpassar gärna schemat och ser till att komma på de ordinarie jympa-tiderna.

Alla ska vara ombytt till jympa-kläder och ha jympaskor. Man kommer bli svettig så det är bra att dricka ett glas vatten innan lektionerna.

EFTER WORKSHOPARNA

Efter workshop 1 kanske eleverna själva tar upp funderingar och reflektioner. En sådan situation är tacksam för att påbörja ett arbete med en handledning. Börja då med att lyssna på vad eleverna upplever som spännande, konstigt, roligt eller problematiskt och diskutera sedan vidare kring detta.

Det är viktigt att du som pedagog/vuxen inser din egen roll som normgivande i alla diskussioner och att det sätt du själv agerar på, påverkar din omgivning, barn gör ju som bekant inte alltid som man säger, men de är snabba på att härma våra handlingar. Den inställning du som vuxen förmedlar i ett sånt här arbete är viktigare än du tror.

FÖRSLAG PÅ ÖVNINGAR FÖR ALLA ÅLDRAR

Jobba två och två och sedan i ring

Dela upp eleverna två och två. Låt dem berätta för varandra vad de upplevt, och vad som mest fångade deras intresse i workshoparna. Det kan till exempel vara en dansstil, en låt, texten (de historier som danslärarna berättade), en specifik dansrörelse eller något helt annat. En upplevelse är subjektiv, så uppmuntra eleverna att prata om just sin upplevelse. Fråga helst inte om de tyckte workshoparna var bra, eller "vad tyckte du om workshoparna?", för risken finns att det bara leder till svar som: "ja", "nej", "bra" eller "dåligt", och att samtalet slutar där.

Sedan sätter ni er i en ring och låt var och en berätta för alla i klassen.

Förutom att fånga upp tankar kring workshoparna, så hjälper minnesrundan er att tillsammans minnas det ni upplevt.

Diskussion (svenska, värdegrundsarbete)

Diskutera i helklass, låt eleverna svara skriftligt eller dela upp i smågrupper.

Här är förslag på diskussions-frågor

- Var det något i workshopen som du tyckte extra mycket om?
- Var det något som du ogillade?
- Är det viktigt att man ska tycka lika om allt?
- Kan det finnas saker/känslor som är lättare att säga/visa genom dans och musik än med prat?

- Vilka dansstilar har ni fått pröva på?
- Är det viktigt att lita på den man dansar med och vad kan gå fel om man inte litar på varann? I vänskap? I dans?
- På vilka sätt kommunicerar man när man dansar och spelar musik (fast man inte pratar)?
- Hur lärde man sig dansstilar för 100 år sedan jämfört med idag?
- Hur lär ni er nya dansstilar och/eller hör ny musik?
- När det är krig så reser många människor runt om i världen. Vilka danser och/eller musikstilar har spridits under de två världskrig vi haft?

Associationsövning (svenska, bild)

Skriv upp ett tema var, på olika pappersark. Sedan får klassen enskilt, eller i grupp, fritt associera till orden och skriva ner eller rita det de kommer på. Det kan komma upp bilder, situationer, ord eller minnen.

Exempel på teman: pardans, solodans, gatudanser, uppvärmning, historia, världskrig.

Skriva berättelser (svenska, värdegrundsarbete)

Skriv en egen berättelse om ett av de tiotal ni lärde er mer om (1900-2019).

Förslag på fördjupningar:

Lektion 1- 1:a världskriget, mäns rösträtt 1909 & kvinnors rösträtt 1919, uppfinningar, Titanic, SOS-signalen inom morse.

Lektion 2- 2:a världskriget, Pippi Långstrump, grammofonskivor & musik, religionsfrihet, Laika i rymden, Berlinmuren, Malcolm X & Martin Luther King, nya lagar (som förbud om barnaga 1979).

Prata om de historier ni hörde på workshoparna. Hur hade man kunnat berätta historierna på ett annat sätt?

Intervju (svenska, samhällsvetenskap, historia, värdegrundsarbete)

Att intervjua valfri person om tema/dansstil/historisk händelse som är kopplad till workshoparna.. Låt eleverna själva välja tema, vad de vill fördjupa sig i och vilka frågor de ska ställa. Sätt minimikrav på intervjun (tex minst 10 frågor), och låt sedan eleverna redovisa en sammanfattning av intervjun i helklass. Intervjuerna kan sedan sättas ihop till en antologi.

Att spela och lyssna på musik (musik)

I workshoparna förekommer mycket musik. Musiken gör att vi kan känna olika känslor i kroppen. Svara på frågorna nedan och skriv eller rita svaren!

Min favoritmusik är

Det här instrumentet har jag spelat/provat

Det här instrumentet vill jag spela

Det bästa med musik är

När jag lyssnar på musik känner jag mig

Rita hur det känns när du lyssnar på bra musik

Det här instrumentet/låten/artisten beskriver bäst hur jag känner när jag är glad

Det här instrumentet/låten/artisten beskriver bäst hur jag känner när jag är arg

Det här instrumentet/låten/artisten beskriver bäst hur jag känner när jag är ledsen

Lyssna gärna på låtar/artister, med hjälp av Spotify, under arbetets gång.

Skapa en låt (musik, svenska, värdegrundsarbete)

Skapa en låt utifrån exempelvis temat "dansstilar". Samarbeta gärna med svenskämnet där texten skrivs.

SUMMERING

Tanken med lektionerna är att skapa en positiv bild kring dans och musik. En positiv upplevelse ger glädje och utrymme för personligt uttryck. Kunskaperna om dans och musik ökar möjligheterna att delta i nya kulturella sammanhang.

Då- och nutid länkas samman och eleverna får exempel på hur vi människor alltid präglats av vår samtid. Elevernas perspektiv vidgas när vi länkar dans och musik till andra skolämnen.

Eleverna stärker sin empatiska förmåga, sin självkänsla och de förbättrar sin inlärningsförmåga och detta ger i förlängningen bättre studieresultat.

KONTAKT

Har du några frågor kring workshoparna, material och/eller om ni vill ge oss feedback, kontakta oss oss gärna.

Kontaktperson: Hanna Lundmark

Mail: hanna@mandh.se

Mobil: 0704689605

DANS OCH MUSIK I LÄROPLANEN

Se många olika föreställningar och testa lika många workshops! Nya världar öppnar sig! Det går i linje med Lgr 11: I mötet med olika typer av teater, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och förståelse för omvärlden.

Dans synliggör kroppens olika uttryckssätt och kan därmed öppna nya kommunikativa världar. Det handlar med andra ord om att eleverna ska få möta någonting nytt som kan väcka fantasier.

Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling.

I vår tid förenas musik från skilda kulturer och epoker med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper om och i dans och musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv.

Utdrag ur LGR11 som är kopplade till workshoparna

Skolans värdegrund och uppdrag:

Förståelse och medmänsklighet

"Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse."

Skolans uppdrag

"Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet."

Övergripande mål och riktlinjer

2.1 Normer och värden

Skolans mål är att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

2.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycks-former så som språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

2.6 Skolan och omvärlden

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö.

3.13 Historia

Syfte

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden. (...) Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt.

3.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

3.17 Svenska

Syfte

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Tala, lyssna och samtala

Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv.

Språkbruk

Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

TACK FÖR ER MEDVERKAN!

